

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 marca 2016 r.

Sąd Rejonowy w G. W.. X Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Andrzej Miszczak

Protokolant: stażystka Marta Andrzejewska

po rozpoznaniu w dniu 7 marca 2016 r. w G. W..

sprawy z **powództwa J. U.**

przeciwko A. M.

o nakazanie złożenia oświadczenia woli

I. nakazuje pozwanemu A. M. złożenie oświadczenia woli następującej treści: „Ja A. M. przenoszę na J. U. prawo własności samochodu marki M. (...) o numerze VIN (...) (hologram (...)) i numerze rejestracyjnym (...)”

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3 917 (trzy tysiące dziewięćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu

UZASADNIENIE

Powód – J. U. - wniósł o zobowiązanie A. M. do złożenia oświadczenia woli: „Ja, A. M. przenoszę nieodpłatnie na rzecz J. U. prawo własności samochodu marki M. (...) (hologram (...)) i numerze rejestracyjnym (...)”; zasądzenie kosztów procesu wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu wskazał, że w 2010 r. strony zawarły umowę, na mocy której pozwany zobowiązał się do zawarcia umowy leasingu z finansującym, której przedmiotem miał być przedmiotowy samochód marki M.. Powód miał opłacać raty leasingu. Po zakończeniu leasingu pozwany miał przenieść prawo własności na powoda, od czego obecnie się uchyla, pomimo tego, że powód zapłacił wszystkie raty leasingu.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa.

W uzasadnieniu wskazał, że powód jest mu winny 17 000 zł za samochód.

Sąd rejonowy ustalił co następuje:

J. U. i A. M. znają się od dziecka, byli dobrymi znajomymi. W 2010 roku J. U. powiedział pozwanemu, że poszukuje samochodu typu bus. A. M. powiedział mu, że E. P. ma do sprzedania trzyletniego M., sprowadzonego z Niemiec. Powód nie miał zdolności kredytowej, żeby wziąć samochód w leasing. J. U. umówił się z A. M., że ten weźmie samochód w leasing na swoją firmę, ale raty leasingu będzie płacił powód i on będzie ten samochód użytkował. Wszelkie rachunki za eksploatację, naprawy, ubezpieczenia samochodu ponosił J. U. i dostarczał je pozwanemu, aby ten włączył je do swojej dokumentacji księgowej. Zdarzało się, że powód pożyczał pozwanemu samochód, jednak na najwyżej jeden, dwa dni.

J. U. płacił raty leasingu w ten sposób, że przekazywał pieniądze pozwanemu osobiście, albo dawał je kasjerce – fakturzystce pozwanego M. D., wskazując że są to pieniądze na ratę leasingu. Finansujący w 2012 r. przeniósł prawo własności samochodu na pozwanego. Pozwany nie przeniósł prawa własności na powoda, chociaż J. U. zapłacił wszystkie raty leasingu i wykonał swoje zobowiązanie umowne.

J. U. i A. M. mieli zawarte jeszcze inne umowy np. umowę dzierżawy lokalu, z której to umowy powód miał zadłużenie wobec pozwanego. Ponadto powód prowadził sklep spożywczy i zaopatrywał się w produkty w hurtowni pozwanego, mając z tego tytułu również zadłużenie u pozwanego.

28 listopada 2014 r. strony zawarły porozumienie, zgodnie z którym powód zobowiązał się przekazać pozwanemu 8 500 zł po sprzedaniu samochodu M. (...), a resztę zadłużenia zobowiązał się spłacić po ostatecznym rozliczeniu finansowym. A. M. przyznał, że J. U. osobiście spłacił leasing za samochód M. w latach 2010 do 2012 r., który formalnie był na jego firmę.

Po 28 listopada 2014 r. pozwany część wpłat powoda przeznaczonych na raty leasingu, uiszczone w okresie 2010 do 2012 r., wbrew woli powoda prześlęgowywał na zadłużenie z tytułu dzierżawy lokalu, sprzedaży towarów.

17 lipca 2015 r. J. U. zgłosił na Policji kradzież tablic rejestracyjnych samochodu M. (...) o nr rej. (...). W związku z tym, że w dowodzie rejestracyjnym jako właściciel figuruje pozwany, powód nie może wyrobić nowych tablic rejestracyjnych i nie może korzystać z samochodu. Pozwany nie chce wyrobić nowych tablic rejestracyjnych.

Dowody:

- Odpis dowodu rejestracyjnego k.8
- Porozumienie z 28.11.2014 r. k.11
- Zaświadczenie z K. w G. W.. z 17.07.2015 r. k.12
- Zeznania świadka M. Ś. k.46-47
- Zeznania świadka D. T. k.47
- Zeznania świadka A. B. k.47
- Zeznania świadka M. D. k.47-48
- Zeznania Z. M. k.48
- Zeznania świadka B. S. k.48-49
- Zeznania świadka E. P. k.62-63
- Odpis wniosku polisy z 20.11.2013 r. k.57-58
- Dowody wpłat za ubezpieczenie z 2015 r. k.59
- Faktury za przegląd techniczny pojazdu M. z 2013 i 2015 r. k.60
- Zeznania powoda k.63
- Zeznania pozwanego k.63-64

Sąd rejonowy zważył co następuje:

Zgodnie z art. 353¹ k.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego.

W ocenie sądu stosunek prawny, jaki strony ułożył między sobą nie sprzeciwiał się naturze stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Strony działały w ramach autonomii woli strony, w sposób swobodny. Nie było między nimi sporne samo zawarcie umowy oraz zobowiązania jakie wynikały dla obu stron. Pozwany przyznał, że wziął samochód w leasing na swoją firmę, co jak się okazało było decyzją nierozważną, gdyż nie był to samochód ciężarowy i nie mógł rozliczać VATu. Umówił się z powodem, że leasing dalej będzie figurował na jego firmę, jednak raty leasingu będzie płacił powód, który będzie użytkował ten samochód a po zakończeniu leasingu i po zapłaceniu wszystkich rat, pozwany przeniesienie na powoda prawo własności tegoż samochodu. Tym samym zobowiązanie powoda polegało na opłacaniu rat leasingu, ponoszeniu kosztów napraw i eksploatacji samochodu i w efekcie końcowym spłaceniu wszystkich rat leasingu. Zobowiązanie pozwanego polegało na przekazywaniu otrzymywanych wpłat na raty leasingu finansującemu a po zakończeniu leasingu i zapłaceniu wszystkich rat, przeniesieniu prawa własności samochodu na powoda.

Powód za pomocą zeznań przesłuchanych świadków A. B., D. T., M. Ś., B. S., M. D. oraz porozumienia z 28 listopada 2014 r. wykazał, że w całości spłacił raty leasingu za samochód M., tym samym wykonał zobowiązanie umowne. Dowody te potwierdzają również istnienie samego zobowiązania i zobowiązań stron z tej umowy, w tym zobowiązanie pozwanego – przeniesienia prawa własności po uiszczeniu wszystkich rat leasingu przez powoda. Podkreślić należy, że wskazani świadkowie, w tym w szczególności świadek M. D. – kasjerka i fakturzystka zatrudniona u pozwanego – wskazywali, że powód osobiście, gotówką płacił pozwanemu za raty leasingu. Dokonując takiej wpłaty wskazywał, że chce spłacić ratę leasingu.

Zgodnie z art. 451 k.c. dłużnik mający względem tego samego wierzyciela kilka długów tego samego rodzaju może przy spełnieniu świadczenia wskazać, który dług chce zaspokoić. Jednakże to, co przypada na poczet danego długu, wierzyciel może przede wszystkim zaliczyć na związane z tym długiem zaległe należności uboczne oraz na zalegające świadczenia główne. Jeżeli dłużnik nie wskazał, który z kilku długów chce zaspokoić, a przyjął pokwitowanie, w którym wierzyciel zaliczył otrzymane świadczenie na poczet jednego z tych długów, dłużnik nie może już żądać zaliczenia na poczet innego długu. W braku oświadczenia dłużnika lub wierzyciela spełnione świadczenie zalicza się przede wszystkim na poczet długu wymagalnego, a jeżeli jest kilka długów wymagalnych - na poczet najdawniej wymagalnego.

Dłużnik – powód – wskazywał jaki dług chce spłacić. Tym samym pozwany, jako wierzyciel nie mógł tych wpłat zarachować inaczej, w szczególności na inne zobowiązania. Ponadto należy wskazać, że gdyby nawet powód nie wskazał który dług chce zaspokoić, to obowiązkiem pozwanego jako wierzyciela było wystawienie pokwitowania i wręczenie go powodowi ujawniając mu sposób zarachowania wpłaty. Jak wskazuje się w orzecznictwie, takie pokwitowanie musi być wręczone w bezpośrednim następstwie czasowym od wpłaty, w przeciwnym razie przyjmuje się, że wierzyciel również nie skorzystał z możliwości wskazania długu, który zostaje zmniejszony o dokonaną wpłatę. Istota regulacji z art. 451 k.c. sprowadza się do wyeliminowania stanu niepewności stron stosunków prawnych oraz innych podmiotów, które w oparciu o mechanizmy zaliczania wpłat z art. 451 k.c. mogą ustalić stan zadłużenia. Dłużnik wskazując dług jaki spłaca wie, że w ten sposób zmniejsza zadłużenie z tego tytułu. Unika sytuacji, jaka wytworzyła się w niniejszym procesie, gdzie pozwany sam do końca nie wie, na jaką kwotę zadłużony jest u niego powód i w jaki dokładnie sposób zaliczał jego wpłaty. Decyzje pozwanego o zaliczaniu wpłat przeznaczonych na raty leasingu na spłatę towaru, czynszu dzierżawnego były bezskuteczne i nie mogły odnieść zamierzonego celu. Podkreślić należy, że pozwany podpisał 28 listopada 2014 r. oświadczenie, w którym potwierdził, że leasing za samochód został w całości zapłacony przez powoda. Na rozprawie w dniu 7 marca 2016 r. powód okazał oryginał umowy, który był zgodny z odpisem znajdującym się w aktach sprawy (k.11) a pozwany przyznał, że to jest jego podpis. Tym samym potwierdził, że powód wywiązał się ze swojego zobowiązania oraz że wpłaty dokonywane przez powoda były zaliczane na raty leasingu, prowadząc do całkowitego spłacenia leasingu. Późniejsza zmiana stanowiska pozwanego i odmienne zarachowanie wpłat, w kontekście treści art. 451 k.c. jest bezskuteczne. Pozwany nie uchylił się również skutecznie – nie próbował nawet – od skutków prawnych złożonego oświadczenia woli z 28 listopada 2014 r.

28 listopada 2014 r. strony ustaliły, że powód z innych stosunków prawnych niż leasing winny jest pozwanemu co najmniej 8 500 zł, którą to kwotę J. U. zobowiązał się zapłacić pozwanemu po sprzedaży samochodu M.. Jednocześnie strony w tym porozumieniu wskazały, że nie jest wykluczone istnienie dalszych zadłużeń, ale rozliczenie i porozumienie w tym zakresie zostanie zawarte w terminie późniejszym, po ostatecznym rozliczeniu stanu finansowego. W kontekście oświadczenia pozwanego, że leasing od 2010 do 2012 r. został osobiście spłacony przez powoda, nie można przyjąć że wskazane zadłużenie w kwocie 8 500 zł dotyczy umowy leasingu, lecz przy uwzględnieniu reguł wykładni oświadczeń woli z art. 65 k.c. oraz zeznań świadków, w tym przede wszystkim M. D., należy przyjąć, że wskazana kwota dotyczy innych stosunków prawnych, jakie łączyły strony a nie obejmuje umowy leasingu, skoro strony zgodnie przyznały, że leasing został spłacony a powód miał sprzedać samochód, co jest możliwe wyłącznie po zakończeniu leasingu.

Analizując treść zeznań pozwanego wskazać należy, że wykonanie swojego zobowiązania z tytułu umowy dotyczącej leasingu M. uzależnia od wykonania przez powoda innych zobowiązań, z innych umów. Stosuje w tym zakresie swoje prawo zatrzymania, do czego nie jest uprawniony. Samo mieszanie umów i uzależnianie wykonania swojego zobowiązania, od wykonania innych zobowiązań, choć w samej umowie strony takich uprawnień nie zastrzegły jest niedopuszczalne i nie ma umocowania w przepisach prawa. Pozwany jeżeli uważa, że powód jest mu dłużny pieniądze z tytułu umowy dzierżawy ma możliwość wystąpić na drogę sądową i dochodzić należności z tego tytułu, wykazując przed sądem swoje roszczenie tak co do zasady jak i wysokości a swoje twierdzenia, dowody oprzeć musi wyłącznie na umowie z której wywodzi skutki prawne, a nie innych umowach.

Ponadto budzi zdziwienie podejście pozwanego, który podaje że otrzymał odpis pozwu, ale go nie czytał oraz w kontekście porozumienia z 28 listopada 2014 r. zeznaje, że podpisałby wszystko byleby tylko odzyskać swoje pieniądze. Takie lekceważące, nonszalanckie podejście, w sposób rażący sprzeczne jest z miarą staranności oczekiwaną od przedsiębiorcy. Zeznania pozwanego w zakresie w jakim wskazywał, że zobowiązanie powoda nie zostało wykonane, jako sprzeczne z pozostałym dowodami, w szczególności z oświadczeniem z 28 listopada 2014 r., zeznaniami M. D., powoda i nie mogły być podstawą czynienia ustaleń faktycznych.

W odniesieniu do zeznań świadka E. P. wskazać należy, że okoliczności w jakich doszło do sprzedaży przez tego świadka samochodu nie miały istotnego znaczenia. W szczególności dla rozstrzygnięcia sprawy nie miało znaczenia, czy pozwany bez udziału powoda wziął samochód w leasing, czy też zrobił to na prośbę powoda. Istotne było – i to nie było sporne – że strony zawarły umowę i określiły swoje zobowiązania a zobowiązanie pozwanego wobec J. U. polegało na przeniesieniu prawa własności M. po zapłaceniu przez powoda wszystkich rat leasingu. Wobec tego, że powód wykazał że w całości raty leasingu zapłacił, obowiązkiem pozwanego jest złożyć oświadczenie woli, którego treścią jest przeniesienie prawa własności na powoda. Z uwagi na fakt, że pozwany uchyla się od złożenia oświadczenia woli, sąd na podstawie art. 64 k.c. orzekł jak w punkcie I wyroku.

Konsekwencją rozstrzygnięcia o żądaniu pozwu jest uznanie pozwanego za stronę przegrywającą proces i zobowiązaną do zwrotu powodowi kosztów niezbędnych i celowych do dochodzenia swoich praw – art. 98 § 1 i 3 k.p.c. W związku z procesem powód poniósł koszty w postaci: opłaty sądowej od pozwu – 1 500 zł, koszty zastępstwa procesowego adwokata w stawce minimalnej przy wskazanej wartości przedmiotu sporu, powiększone o opłatę skarbową od pełnomocnictwa – 2 417 zł. Łącznie poniesione przez niego koszty procesu wyniosły 3 917 zł i taką też sumę sąd zasądził w punkcie II wyroku.